Παρουσίαση Βασικών Αποτελεσμάτων για την Ελλάδα

PISA 2025

ΥΠΑΙΘΑ/ΙΕΠ

Σεπτέμβριος 2029

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

ΙΕΠ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

PISA

PISA
OECD
BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES

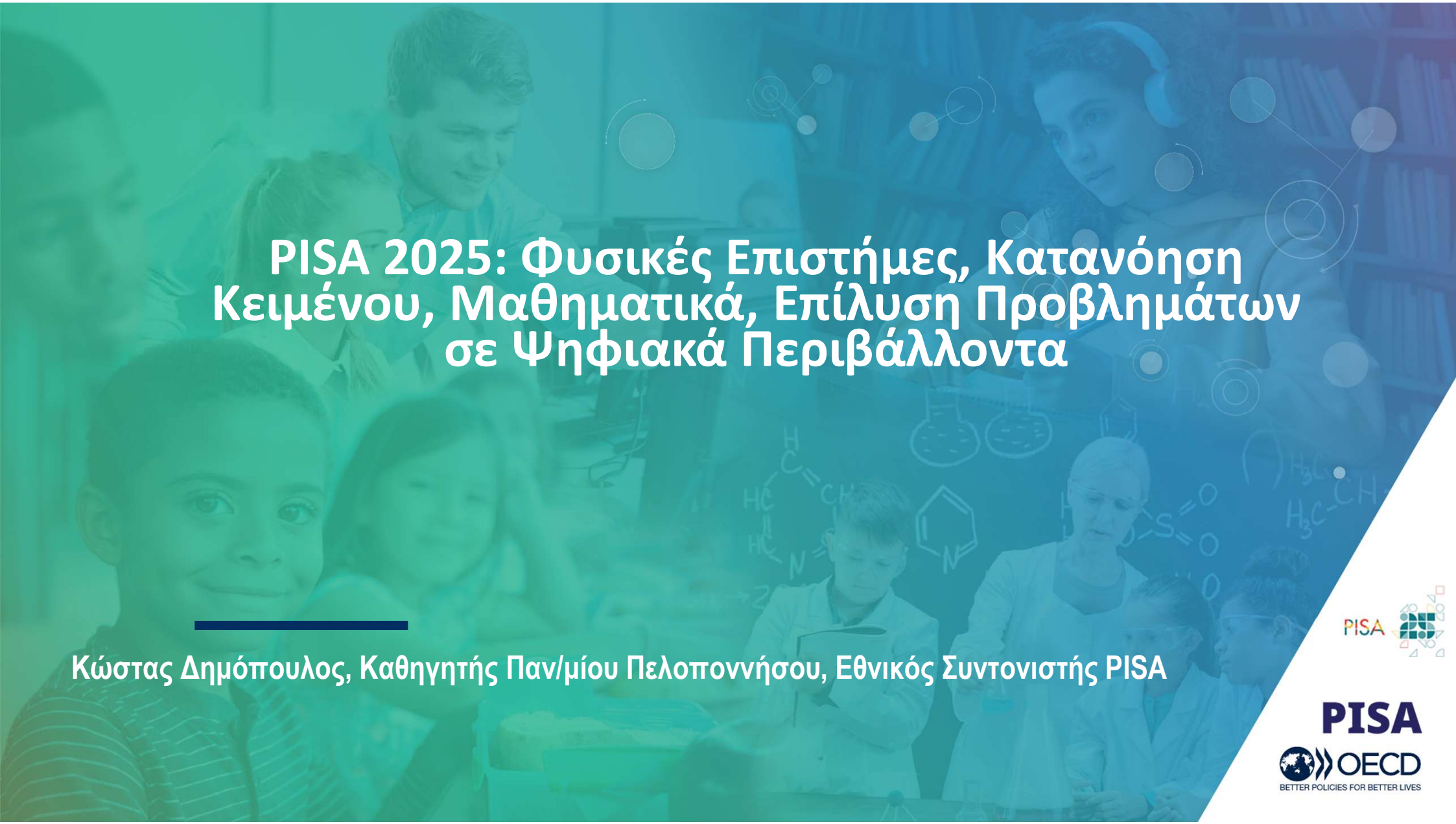

PISA 2025: Φυσικές Επιστήμες, Κατανόηση Κειμένου, Μαθηματικά, Επίλυση Προβλημάτων σε Ψηφιακά Περιβάλλοντα

Κώστας Δημόπουλος, Καθηγητής Παν/μίου Πελοποννήσου, Εθνικός Συντονιστής PISA

PISA

PISA

OECD

BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES

Περιεχόμενα

1. Γενικά στοιχεία της έρευνας
2. Οι επιδόσεις των μαθητών/τριών διεθνώς και στην Ελλάδα
3. Βασικά συμπεράσματα για άλλα στοιχεία του εκπαιδευτικού συστήματος:
   - Ανισότητες
   - Στάσεις των μαθητών για τη μάθηση και το σχολείο
   - Το μαθησιακό περιβάλλον
   - Σχολικό κλίμα/πειθαρχία
   - Προσωπικό/Υποδομές
   - Ποιότητα ζωής των μαθητών έξω από το σχολείο
4. Σημεία προόδου και επίμονες προκλήσεις

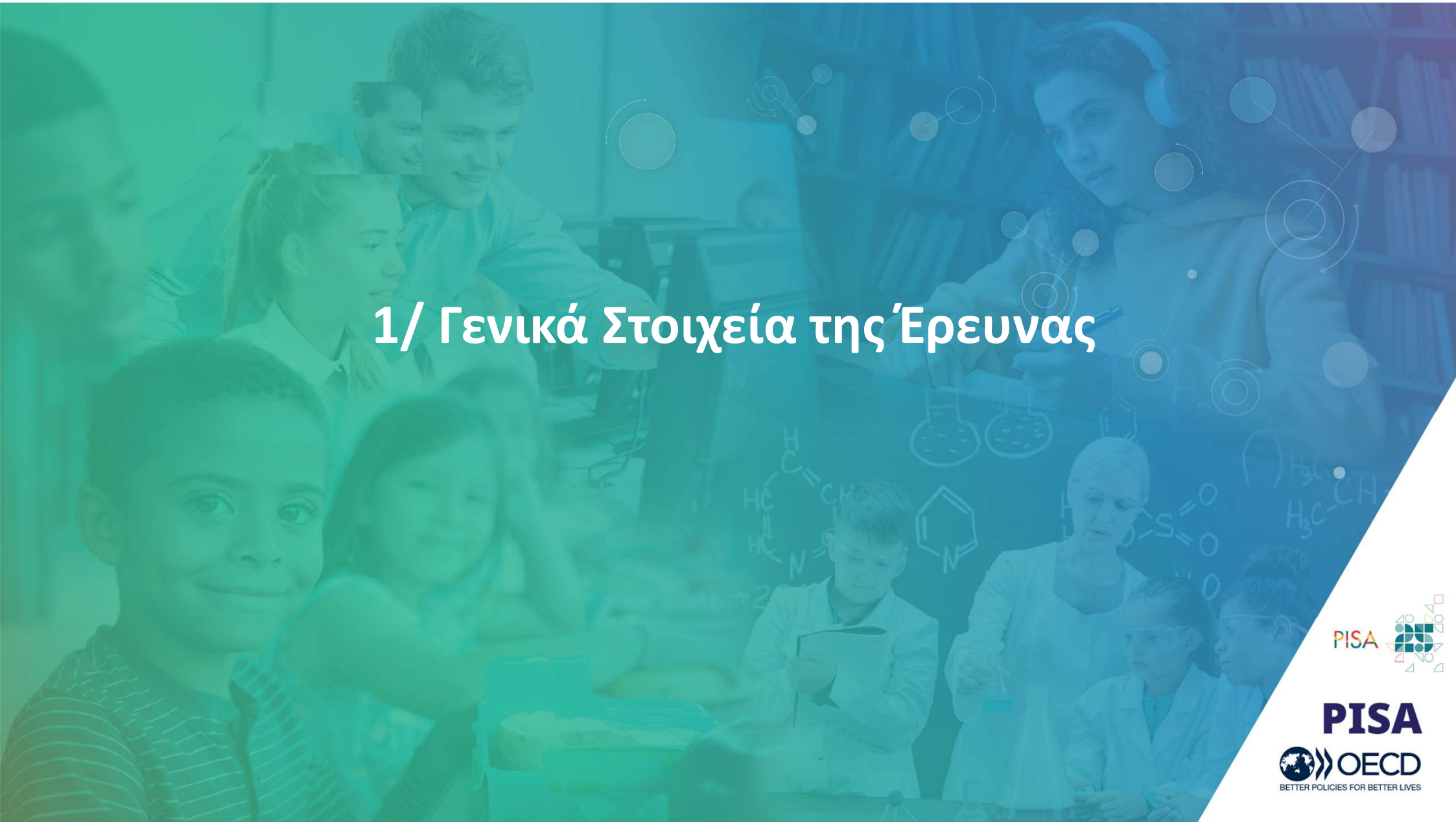

1/ Γενικά Στοιχεία της Έρευνας

PISA

PISA

OECD

BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES

Γενικά Στοιχεία της Έρευνας

- Αξιολόγηση 15χρονων μαθητών/τριών στις Φυσικές Επιστήμες (αντικείμενο εστίασης), την Κατανόηση Κειμένου, τα Μαθηματικά και (για πρώτη φορά) στην Επίλυση Προβλημάτων σε Ψηφιακά Περιβάλλοντα (Computational Problem Solving).

- Επίσης σε 22 χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, αξιολογήθηκε η ικανότητα των μαθητών/τριών στα Αγγλικά (τα αποτελέσματα για αυτό το πεδίο θα ανακοινωθούν το Μάϊο του 2027).

- Συνολικά στην έρευνα συμμετείχαν 765.000 μαθητές/τριες εκπροσωπώντας συνολικά 33 εκ μαθητές/τριες από 91 χώρες, δηλαδή δέκα επιπλέον χώρες σε σχέση με την έρευνα PISA 2022.

- Στην Ελλάδα συμμετείχαν συνολικά 6.858 (το μεγαλύτερο δείγμα την τελευταία 10ετία) μαθητές και μαθήτριες από 229 σχολεία. Το δείγμα αντιστοιχεί στο 95% του συνολικού μαθητικού πληθυσμού, που ανέρχεται σε 101.850 μαθητές. **Πρόκειται για το υψηλότερο ποσοστό κάλυψης του μαθητικού πληθυσμού που έχει καταγραφεί από την έναρξη της έρευνας το 2000.**

Γενικά Στοιχεία της Έρευνας

- Η προετοιμασία και υλοποίηση της συμμετοχής της χώρας στην PISA 2025 πραγματοποιήθηκε με τον αρτιότερο τρόπο μέχρι σήμερα, καθώς:

- **Ενισχύθηκε η ψηφιακή υποδομή των σχολείων του δείγματος** με 4.500 φορητούς υπολογιστές και 2.500 ενσύρματα ακουστικά (κατά μ.ο περίπου 18 laptop και 10 ακουστικά ανά σχολείο).

- **Θεσπίστηκε αποζημίωση για τους/τις 549 συνολικά εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στη διοργάνωση της έρευνας** στα σχολεία τους (άρθρο 14 του ν. 5128/2024).

- **Αναπτύχθηκε η ψηφιακή πλατφόρμα skills4life με περίπου 400 θέματα (και πάνω από 1.300 ερωτήσεις) τύπου PISA** ώστε να εξοικειωθούν κατά το δυνατόν οι μαθητές/τριες με τη λογική αυτή στο πλαίσιο των μαθημάτων τους (43.000 μοναδικοί επισκέπτες μέχρι σήμερα).

Γενικά Στοιχεία της Έρευνας

- Τα ανωτέρω επέδρασαν στο να **συμμετέχουν οι μαθητές/τριες στην έρευνα με αυξημένο βαθμό ενδιαφέροντος** σε σχέση με την έρευνα PISA 2022.
- Οι μαθητές/τριες προσπάθησαν περισσότερο σε σχέση με το παρελθόν καθ' όλη τη διάρκεια της αξιολόγησης (βλ. σχετικά Πίνακας 1).

Πίνακας 1: Διαφοροποίηση των επιδόσεων των μαθητών/τριών μεταξύ του δεύτερου (H2) και του πρώτου ημιώρου (H1) της εξέτασης ανά αντικείμενο (σύγκριση 2022 και 2025)

Αντικείμενο	Διαφορά (H2-H1)	
	PISA2025	PISA2022
Φ.Ε	-6	-11
Μαθηματικά	-1	-6
Κατανόηση Κειμένου	-14	-14

Γενικά Στοιχεία της Έρευνας

- Η επιτυχής διεξαγωγή της έρευνας PISA 2025 οφείλεται στους/στις εκπαιδευτικούς των σχολείων του δείγματος και ιδιαίτερα στους/στις εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στη διοργάνωσή της σε κάθε σχολείο αλλά και στους/στις διευθυντές/ντριες που συντόνισαν το όλο εγχείρημα.

- Η επιτυχία αυτή δεν είναι αυτονόητη καθώς μια σειρά χωρών όπως για παράδειγμα η Αλβανία, η Νέα Ζηλανδία, οι ΗΠΑ, η Ολλανδία, ο Καναδάς και η Νορβηγία δεν κατάφεραν να διεξαγάγουν την έρευνα σύμφωνα με όλες τις προδιαγραφές που απαιτούνταν.

- **Ευχαριστούμε θερμά όλους και όλες τους/τις εκπαιδευτικούς που συνέβαλαν στην επιτυχή διεξαγωγή της έρευνας!!!**

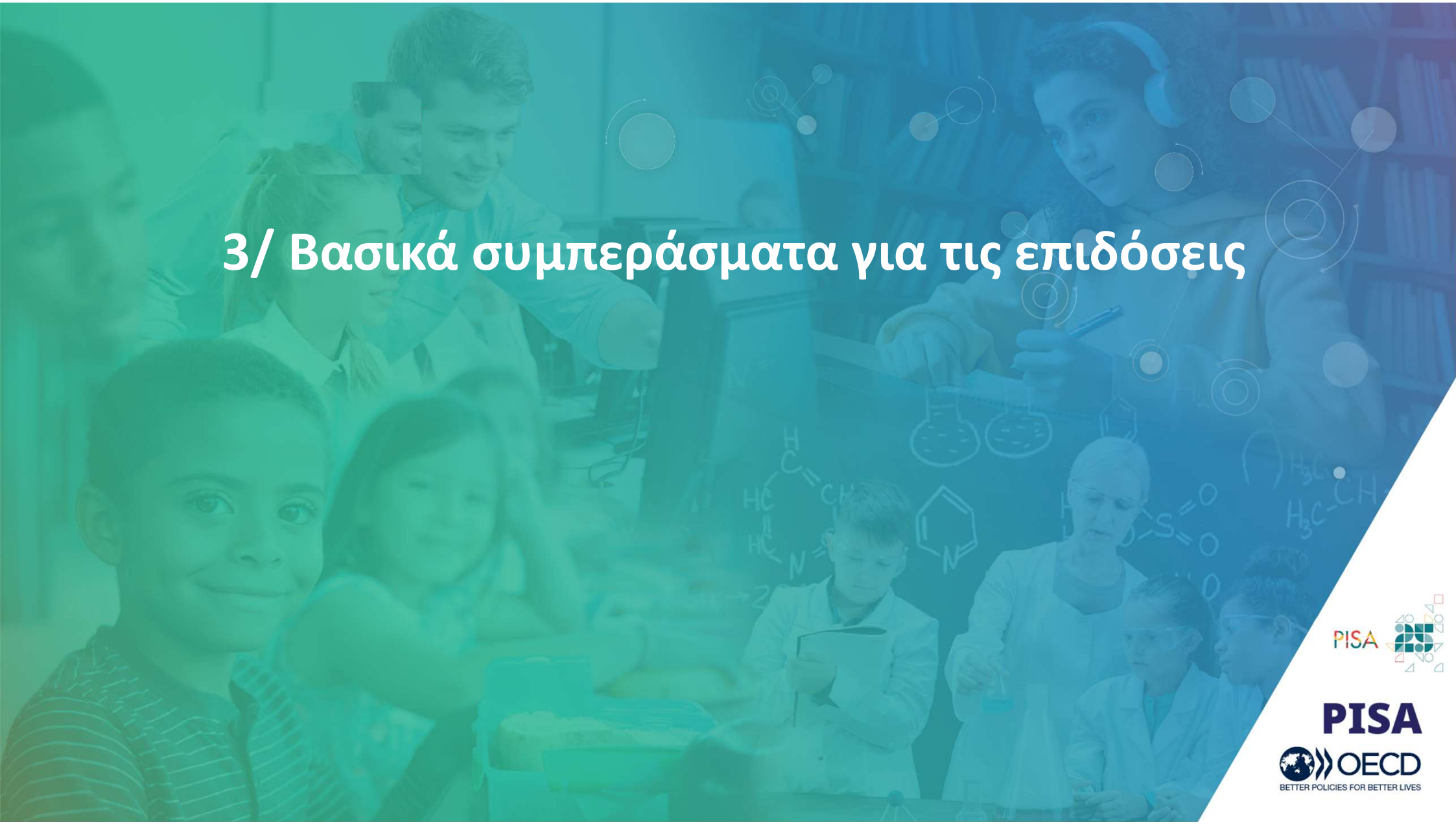

3/ Βασικά συμπεράσματα για τις επιδόσεις

PISA

PISA

OECD

BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES

Οι επιδόσεις των μαθητών/τριών διεθνώς

- Οι επιδόσεις των μαθητών/τριών κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ ήταν **οι χαμηλότερες που έχουν επιτευχθεί ιστορικά σε όλα τα αντικείμενα από την έναρξη της έρευνας το 2000**. Διαχρονικά μετά το 2012 παρατηρείται μια διαρκής πτωτική τάση των επιδόσεων των μαθητών σε όλα τα αντικείμενα (βλ. γράφημα).

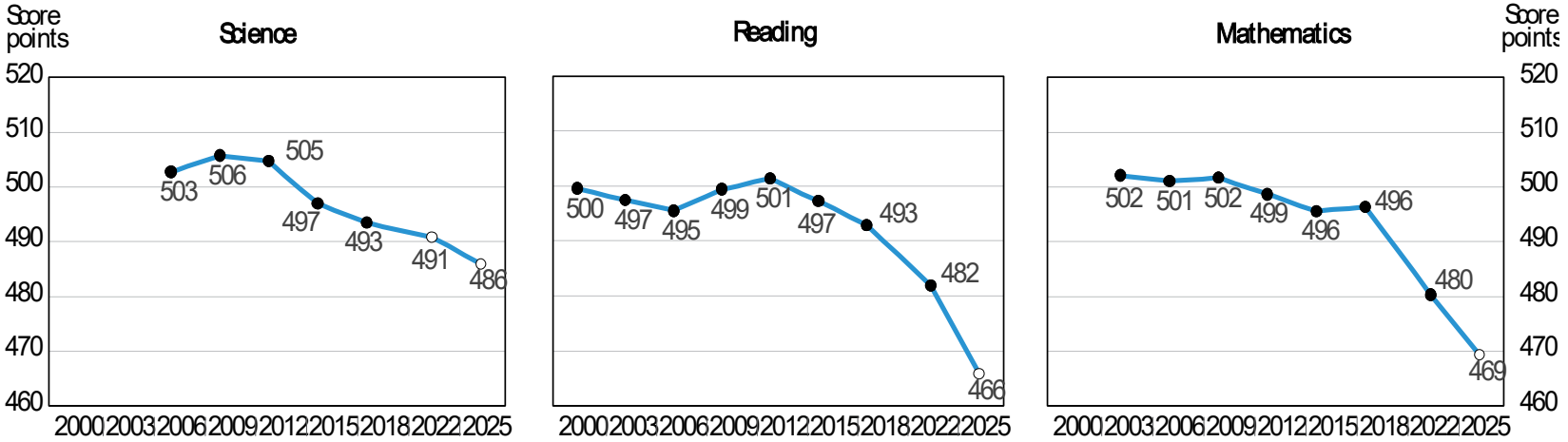

Οι επιδόσεις των μαθητών/τριών διεθνώς

- Η **πτώση των επιδόσεων είναι πιο έντονη στην ομάδα των πιο αδύναμων μαθητών/τριών σε σχέση με την ομάδα των μαθητών/τριών με υψηλότερες επιδόσεις.**

- **Διαχρονικά παρατηρείται μια διαρκής αύξηση των μαθητών/τριών παγκοσμίως οι οποίοι δεν διαθέτουν το ελάχιστο επίπεδο εγγραμματισμού σε όλα τα αντικείμενα.**

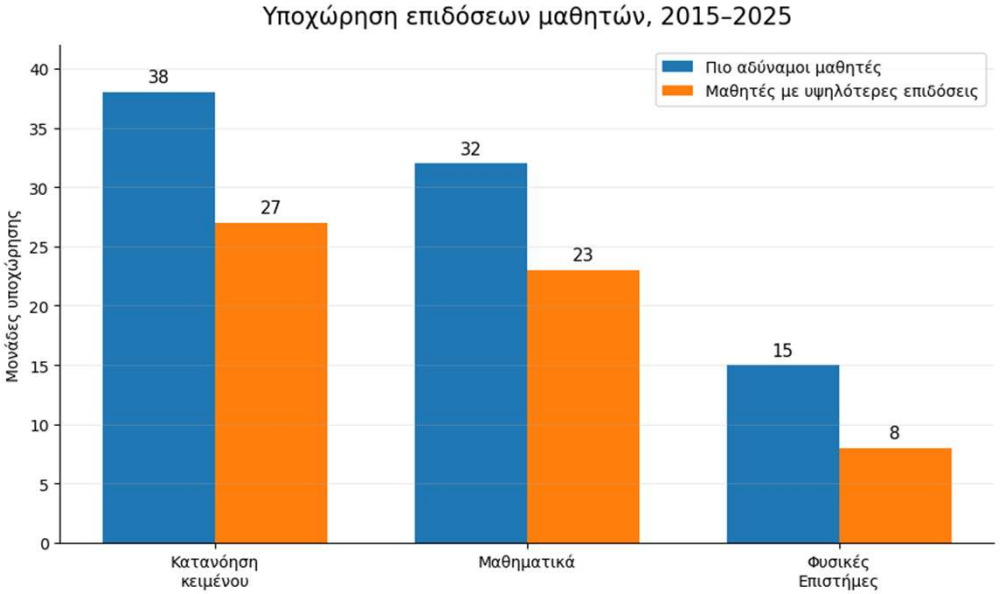

Οι επιδόσεις των μαθητών/τριών διεθνώς

- Η **γενική τάση** της πλειονότητας των χωρών ήταν επομένως να παρουσιάσουν **πτώση** κυρίως στην **Κατανόηση Κειμένου** (-16 μονάδες), δευτερευόντως στα **Μαθηματικά** (-11 μονάδες) και **σχετική σταθερότητα στις Φ.Ε** (-5 μονάδες, στατιστικά μη σημαντική πτώση).

Σημείωση: Όπου στην παρουσίαση αναφέρονται μέσοι όροι επιδόσεων σε επίπεδο ΟΟΣΑ χρησιμοποιείται ο μέσος όρος ΟΟΣΑ-23 ο οποίος αναφέρεται στο μέσο όρο των χωρών που έχουν πάρει μέρος σε όλους τους κύκλους της έρευνας PISA μέχρι σήμερα, έτσι ώστε η διαχρονική σύγκριση να μην επηρεάζεται από την προσθαφαίρεση χωρών στους επιμέρους κύκλους.

- **Πολύ ισχυρά εκπαιδευτικά συστήματα,** όπως ενδεικτικά αυτά της **Σιγκαπούρης** (-2 στις Φ.Ε, -8 στην Κατανόηση Κειμένου και -12 στα Μαθηματικά), της **Κορέας** (-2 στις Φ.Ε, -15 στην Κατανόηση Κειμένου και -5 στα Μαθηματικά), του **Χόνγκ-Κόνγκ** (-25 στις Φ.Ε, -20 στην Κατανόηση Κειμένου και -19 στα Μαθηματικά), της **Ιρλανδίας** (-4 στις Φ.Ε, -16 στην Κατανόηση Κειμένου και -12 στα Μαθηματικά) και της **Φινλανδίας** (-7 στις Φ.Ε, -16 στην Κατανόηση Κειμένου και -15 στα Μαθηματικά) **σημείωσαν σημαντική πτώση σε όλα τα αντικείμενα.**

Οι επιδόσεις των μαθητών/τριών διεθνώς

- Η περαιτέρω πτώση από τις επιδόσεις του PISA 2022 μπορεί, μεταξύ άλλων, να αποδοθεί στη **μακροχρόνια διαταραχή των εκπαιδευτικών συστημάτων λόγω του κλεισίματος των σχολείων κατά την πανδημία του Covid-19**.

- Οι μαθητές της έρευνας PISA 2025 φοιτούσαν στην Δ'-Ε' Δημοτικού κατά την περίοδο της κρίσης της πανδημίας και, όπως δείχνει πληθώρα διεθνών ερευνών, πλήρωσαν βαρύτερο γνωστικό τίμημα σε σχέση με μαθητές που η κρίση της πανδημίας τούς βρήκε σε μεγαλύτερες τάξεις και άρα με πιο διαμορφωμένη γνωστική υποδομή.

- Άλλοι λόγοι μπορεί να σχετίζονται με την αυξανόμενη έκθεση των μαθητών σε ψηφιακά περιβάλλοντα καθώς και στην πρόσφατη εισαγωγή της ΤΝ.

- Πιθανούς λόγους μπορεί να αποτελούν και η επιδείνωση διεθνώς των στάσεων των μαθητών για την αξία της μάθησης και του σχολείου καθώς και η αύξηση των απουσιών των μαθητών από το σχολείο.

Οι επιδόσεις των μαθητών/τριών στην Ελλάδα

- **Οι επιδόσεις των μαθητών/τριών στην Ελλάδα σε σχέση με το 2022 σημείωσαν στατιστικά σημαντική πτώση μόνο στην Κατανόηση Κειμένου**. Στα άλλα δυο αντικείμενα (Μαθηματικά και Φ.Ε) υπήρξε σταθεροποίηση (στατιστικά μη σημαντική πτώση).

- **Έπειτα από πάνω από δέκα χρόνια, η χώρα ανακόπτει μια διαρκή πορεία αυξανόμενης απόκλισής της από το μέσο όρο του ΟΟΣΑ,** διατηρώντας σχεδόν σταθερή αυτή την απόκλιση για την Κατανόηση Κειμένου και τις Φ.Ε. ενώ στα Μαθηματικά μειώνει μάλιστα αυτή την απόκλιση. Σε **σύγκριση με την ΕΕ27 η χώρα μειώνει την απόκλισή της σε δυο πεδία (Μαθηματικά, Κατανόηση Κειμένου)**.

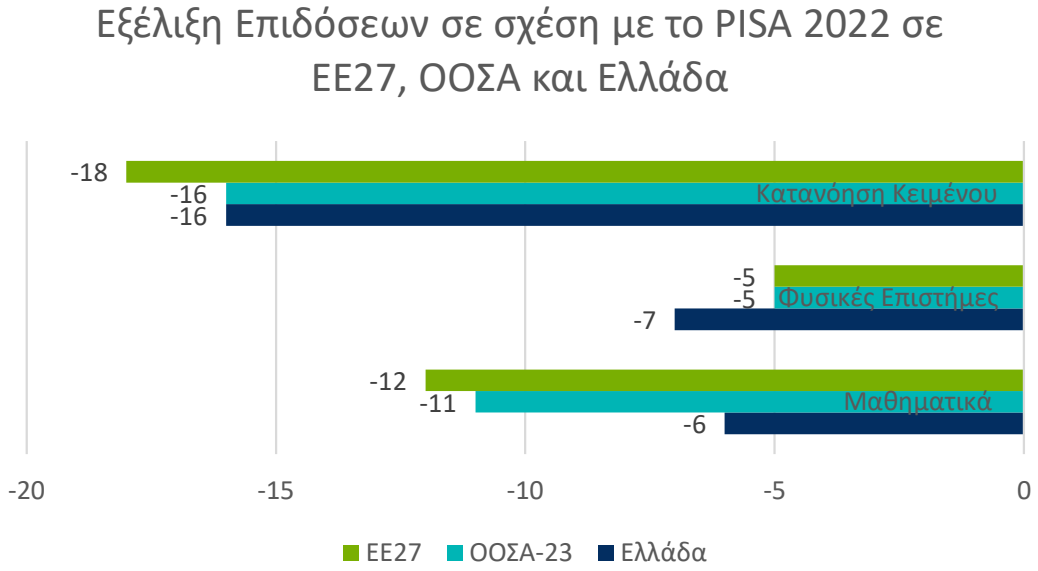

Η Ελλάδα σταματάει/επιβραδύνει την τάση να αποκλίνει από το μέσο όρο του ΟΟΣΑ

Μέση απόκλιση ανά κύκλο της Ελλάδας από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ για την περίοδο 2009-2022 και 2022-25 (σε μονάδες επίδοσης PISA)

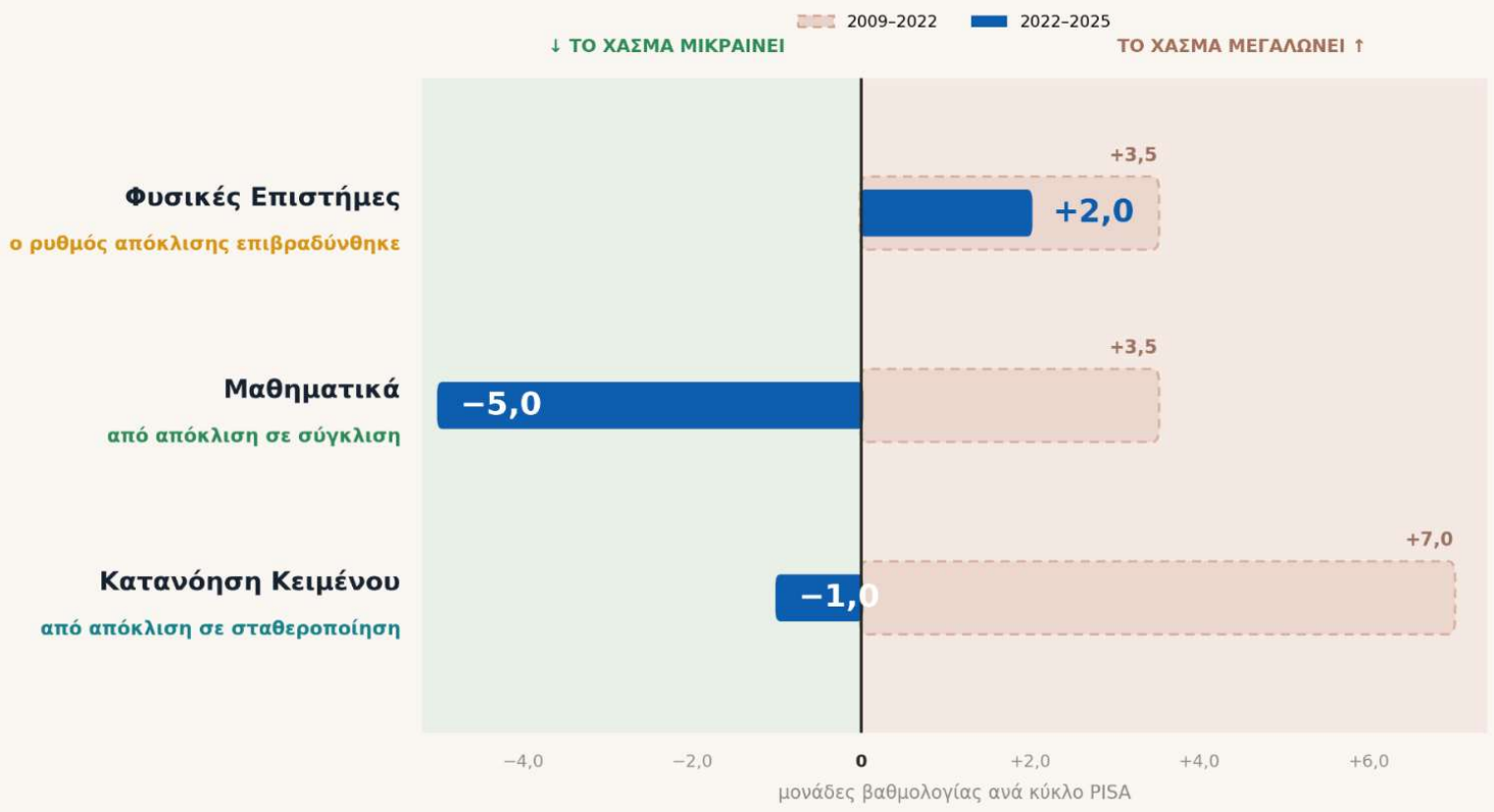

Οι επιδόσεις των μαθητών στην Ελλάδα

- Η Ελλάδα **είχε μικρότερη πτώση και στα τρία αντικείμενα από χώρες πολύ πιο ισχυρές οικονομικά και με εκπαιδευτικά συστήματα πολύ πιο προηγμένα** σύμφωνα με τη διαχρονική τους κατάταξη στην έρευνα PISA.

- Για παράδειγμα **στις Φ.Ε. η Ελλάδα σημείωσε μικρότερη πτώση** (-7) από το **Χονγκ-Κόνγκ** (-25), τη **Λετονία** (-25), το **Ισραήλ** (-23), τη **Δανία** (-16), τη **Σλοβενία** (-16), τη **Μάλτα** (-13), την **Ιαπωνία** (-9), τη **Σουηδία** (-8), τη **Νορβηγία** (-8). Είχε δε **παραπλήσια πτώση** με την **Ισπανία** (-7), τη **Φινλανδία** (-7), την **Τσεχία** (-7) και τη **Γερμανία** (-7).

- Αντιστοίχως, **σημείωσε μικρότερη πτώση στην Κατανόηση Κειμένου** (-16) από τη **Λετονία** (-45), το **Ισραήλ** (-38), τη **Μάλτα** (-31), τη **Δανία** (-29), τη **Νορβηγία** (-24), τη **Σλοβενία** (-24), την **Ισπανία** (-23), την **Κροατία** (-22), τη **Σουηδία** (-21), την **Ουγγαρία** (-21), το **Χόνγκ-Κόνγκ** (-20), την **Τσεχία** (-20), την **Ολλανδία** (-18), τη **Γαλλία** (-18), και τον **Καναδά** (-17). Είχε δε **παραπλήσια πτώση** με τη **Φινλανδία** (-16), την **Ιρλανδία** (-16), τη **Ρουμανία** (-16), τη **Γερμανία** (-15), την **Πορτογαλία** (-15), τις **ΗΠΑ** (15), και την **Κορέα** (-15).

- Τέλος, στα **Μαθηματικά σημείωσε μικρότερη πτώση** (-6) από τη **Μάλτα** (-27), το **Ισραήλ** (-25), τη **Σλοβενία** (-25), τη **Λετονία** (-23), το **Χόνγκ-Κόνγκ** (-19), τη **Δανία** (-19), τη **Σουηδία** (-18), τη **Νορβηγία** (-17), τη **Γαλλία** (-16), την **Ισπανία** (-16), τη **Φινλανδία** (-15), την **Ουγγαρία** (-13), την **Ιρλανδία** (-12), το **Βέλγιο** (-12), τον **Καναδά** (-12), την **Πορτογαλία** (-12), τη **Σιγκαπούρη** (-12), τη **Γερμανία** (-11), την **Ιαπωνία** (-10), την **Αυστρία** (10), την **Αυστραλία** (-10), την **Ολλανδία** (-10), την **Τσεχία** (-10), το **Βέλγιο** (-10), την **Ελβετία** (-9), την **Ολλανδία** (-9) και την **Κροατία** (-8).

Οι επιδόσεις των μαθητών/τριών στην Ελλάδα

- Σε επίπεδο σχετικής κατάταξης η χώρα **παρέμεινε στην ίδια θέση στις Φ.Ε.**, **βελτίωσε ελαφρώς τη σχετική της θέση στην Κατανόηση Κειμένου** (κατά 4,2%) **και στα Μαθηματικά** (κατά 4,8%).

- Στην Ε.Ε.27 ξεπερνάει σε επιδόσεις την Κύπρο, τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία (κατατασόμενη 23η).

Οι επιδόσεις των μαθητών/τριών στην Ελλάδα

- Αναφορικά με το αντικείμενο της **Επίλυσης Προβλημάτων σε Ψηφιακά Περιβάλλοντα**, το οποίο εξετάστηκε για πρώτη φορά το 2025, οι μαθητές στην Ελλάδα είχαν μέση επίδοση 461 έναντι 500 μονάδων κατά μέσο όρο στον ΟΟΣΑ, καταλαμβάνοντας την **47η θέση** ανάμεσα σε 91 χώρες.

Διαφοροποιήσεις μεταξύ σχολείων στην Ελλάδα

- Εξετάζοντας τα αποτελέσματα, παρατηρούνται σημαντικές **διαφοροποιήσεις στις επιδόσεις των μαθητών/τριών διαφορετικών σχολείων** (βλ. γράφημα της επόμενης διαφάνειας).

- Στις Φυσικές Επιστήμες 38 σχολικές μονάδες, εκ των οποίων οι 32 δημόσιες (1 στις 6), πέτυχαν επιδόσεις πολύ παραπάνω έως πολύ κοντά στο μέσο όρο του ΟΟΣΑ (βλ. σχήμα).

- Σημαντικός αριθμός σχολείων σε περιοχές χαμηλότερου κοινωνικο-οικονομικού επιπέδου πέτυχαν υψηλές επιδόσεις (ανθεκτικά σχολεία).

Διασπορά επιδόσεων σχολικών μονάδων στις Φ.Ε με βάση το κοινωνικο-οικονομικό τους επίπεδο

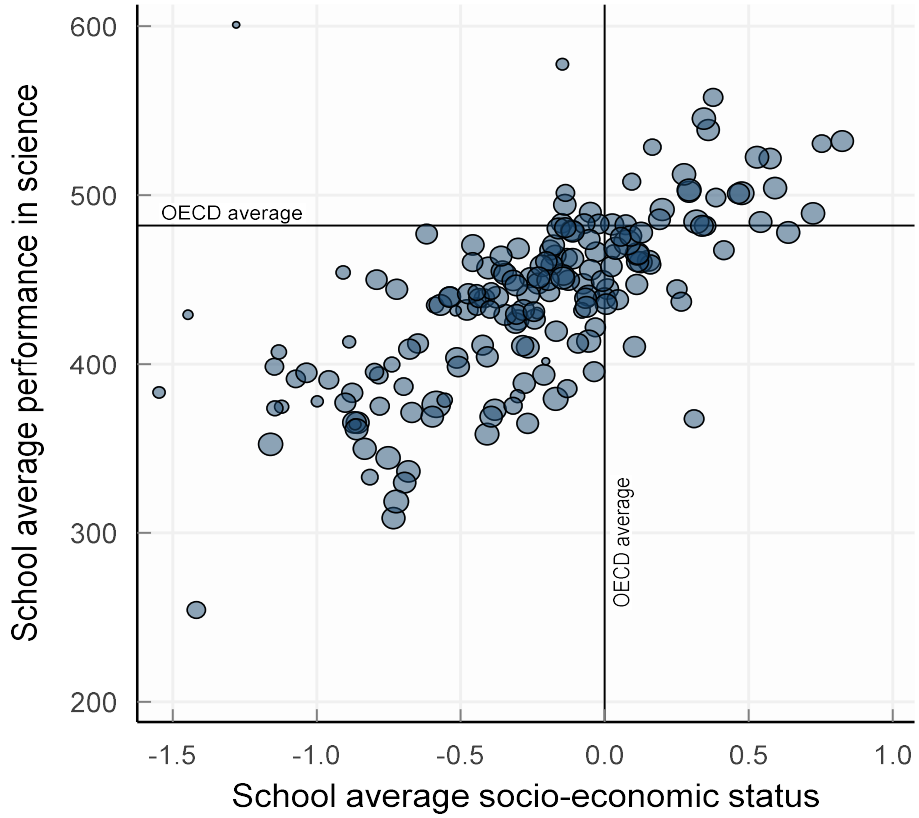

Διαφοροποιήσεις μεταξύ σχολείων στην Ελλάδα

- **Γενικότερα πάντως οι διαφορές των επιδόσεων μεταξύ των μαθητών/τριών διαφορετικών σχολείων (between schools) είναι μικρότερες στην Ελλάδα σε σχέση με το μέσο όρο του ΟΟΣΑ**. Μάλιστα η σχετική τάση έχει ενισχυθεί κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας 2015-2025, πράγμα που σημαίνει ότι οι ανισότητες στις επιδόσεις μεταξύ των διαφορετικών σχολικών μονάδων στην Ελλάδα τείνουν να μειώνονται αλλά προς χαμηλότερο μέσο όρο (το ίδιο και στον ΟΟΣΑ).

- Παρόμοια τάση παρατηρείται και ως προς το χάσμα επιδόσεων βάσει κοινωνικής διαφοροποίησης των σχολικών μονάδων το οποίο και αυτό τείνει να μειώνεται διαχρονικά (το ίδιο και στον ΟΟΣΑ) και να είναι στην Ελλάδα χαμηλότερο από ό,τι κατά μέσο όρο στον ΟΟΣΑ.

Παράγοντες επιβάρυνσης των επιδόσεων των μαθητών/τριών στην Ελλάδα

PISA
OECD
BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES

- Το **σχετικά χαμηλότερο σε σχέση με το μέσο επίπεδο του ΟΟΣΑ κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας** (9% της διακύμανσης των επιδόσεων ερμηνεύεται από το ΑΕΠ της κάθε χώρας στον ΟΟΣΑ).

- Το **σχετικά χαμηλότερο κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο των μαθητών μεταναστευτικού υποβάθρου** (13,7%) οι οποίοι σε πολύ υψηλά ποσοστά (άνω του 50%) δεν μιλούν ελληνικά στο οικιακό τους περιβάλλον (το 60% αυτής της ομάδας μαθητών είναι χαμηλού κοινωνικο-οικονομικού επιπέδου, έναντι 40% στον ΟΟΣΑ).

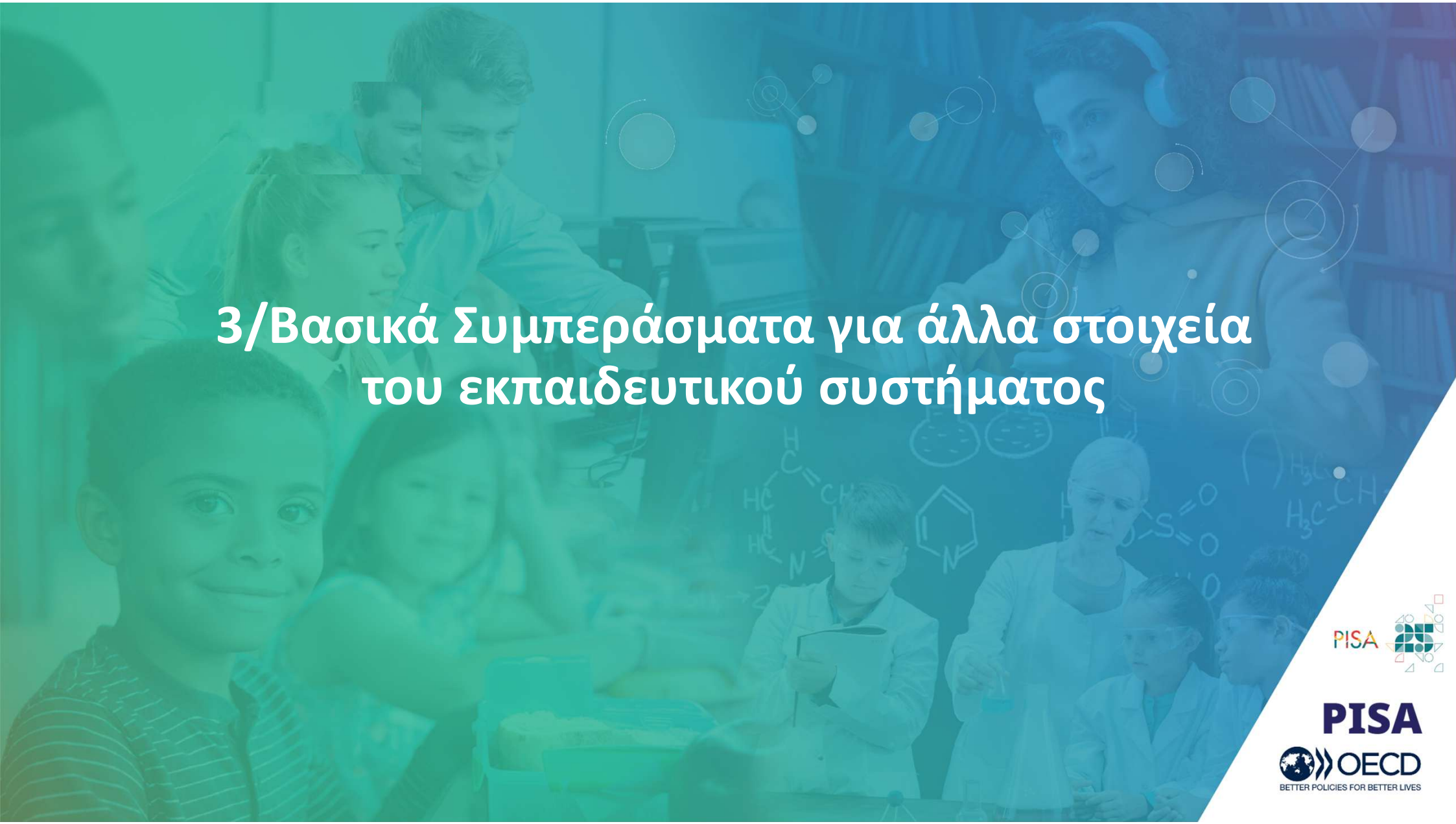

3/Βασικά Συμπεράσματα για άλλα στοιχεία του εκπαιδευτικού συστήματος

PISA

PISA

OECD

BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES

Οι ανισότητες λόγω κοινωνικο-οικονομικής προέλευσης

- Η **επίδραση των κοινωνικο-οικονομικών ανισοτήτων στις επιδόσεις των μαθητών/τριών στην Ελλάδα είναι μικρότερη από αυτή στον ΟΟΣΑ**. Αυτό κυρίως οφείλεται στη συγκέντρωση των επιδόσεων σε χαμηλότερα κατά μέσο όρο επίπεδα ανάμεσα σε όλους τους μαθητές/τριες.

- Διαχρονικά (2015-2025) στην Ελλάδα παρατηρείται παρόμοια κάμψη των επιδόσεων των μαθητών/τριών από υψηλότερα και χαμηλότερα κοινωνικο-οικονομικά στρώματα, ενώ στον ΟΟΣΑ η κάμψη των επιδόσεων των μαθητών/τριών από τα χαμηλότερα στρώματα είναι μεγαλύτερη.

- Οι μαθητές/τριες από τα χαμηλότερα κοινωνικο-οικονομικά στρώματα που επιτυγχάνουν υψηλές επιδόσεις (ανθεκτικοί μαθητές) είναι 12% (όσοι περίπου και κατά μέσο όρο στον ΟΟΣΑ).

Οι ανισότητες λόγω φύλου

- **Τα κορίτσια τα πηγαίνουν καλύτερα από τα αγόρια στην Ελλάδα, πιο έντονα από ό,τι συμβαίνει κατά μέσο όρο στον ΟΟΣΑ**. **Ειδικότερα, τα κορίτσια επιτυγχάνουν καλύτερες επιδόσεις από τα αγόρια στην Κατανόηση Κειμένου** (46 μονάδες υπεροχής έναντι 31 μονάδων στον ΟΟΣΑ) **και τις Φ.Ε.** (12 μονάδες έναντι 1 μονάδας στον ΟΟΣΑ). **Αντίθετα τα αγόρια επιτυγχάνουν καλύτερες επιδόσεις στα Μαθηματικά** (κατά 6 μονάδες έναντι κατά 12 μονάδων στον ΟΟΣΑ) **και στο αντικείμενο της Επίλυσης Προβλημάτων σε Ψηφιακό Περιβάλλον** (κατά 4 μονάδες έναντι 14 μονάδων στον ΟΟΣΑ).

- Διαχρονικά στην Ελλάδα **στη δεκαετία 2015-2025 τα κορίτσια έχουν συγκριτικά βελτιώσει τις επιδόσεις τους σε σχέση με τα αγόρια στις Φ.Ε. και στην Κατανόηση Κειμένου**. Αντίθετα **τα αγόρια έχουν συγκριτικά βελτιώσει τις επιδόσεις τους σε σχέση με τα κορίτσια μόνο στα Μαθηματικά**.

- **Σε σχέση με το PISA2022 στην Κατανόηση Κειμένου παρατηρείται μια δραματική αύξηση της διαφοράς μεταξύ αγοριών και κοριτσιών, η μεγαλύτερη ανάμεσα σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ** κυρίως **λόγω της μεγάλης πτώσης των επιδόσεων των αγοριών**. Είναι χαρακτηριστικό ότι εάν όλο το δείγμα των μαθητών στην Ελλάδα απέδιδε όσο τα κορίτσια τότε η πτώση στην Κατανόηση Κειμένου θα ήταν μόλις 5 μονάδες αντί 15.

Οι ανισότητες λόγω μεταναστευτικού υποβάθρου

- Το **χάσμα των επιδόσεων μεταξύ των γηγενών και των μεταναστών μαθητών/τριών είναι αρκετά υψηλότερο στην Ελλάδα σε σχέση με το μέσο όρο του ΟΟΣΑ**.

- Κατά τη δεκαετία 2015-2025 έχουν μειωθεί οι ανισότητες μεταξύ γηγενών και μεταναστών μαθητών/τριών στα Μαθηματικά αλλά έχουν αυξηθεί στην Κατανόηση Κειμένου και τις Φυσικές Επιστήμες.

- Σε σχέση με την έρευνα PISA 2022 οι σχετικές ανισότητες αυξήθηκαν μόνο στην Κατανόηση Κειμένου, στοιχείο που πιθανώς ερμηνεύεται από το γεγονός ότι αυξήθηκε κατά 10% (από 45% το 2022 σε 55% το 2025) το ποσοστό των μεταναστών μαθητών που δήλωσαν ότι στο σπίτι τους μιλιέται συχνότερα άλλη γλώσσα από τα Ελληνικά.

Οι ανισότητες λόγω είδους σχολικών μονάδων (δημόσια-ιδιωτικά σχολεία)

PISA

OECD
BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES

- Οι μαθητές/τριες στα ιδιωτικά σχολεία στην Ελλάδα σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει κατά μέσο όρο στον ΟΟΣΑ επιτυγχάνουν καλύτερες επιδόσεις από τους/τις μαθητές/τριες στα δημόσια (αφού ελεγχθεί το κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο των μαθητών/τριών τους) κατά 13 μονάδες στα Μαθηματικά.

- Στα άλλα αντικείμενα οι διαφορές μεταξύ ιδιωτικών και δημοσίων σχολείων είναι πολύ μικρές, της τάξεως της 1 μονάδας (στατιστικά μη σημαντικές).

- Σε σχέση με το PISA 2022 η διαφορά μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών σχολείων μειώθηκε.

Οι ανισότητες λόγω είδους σχολικών μονάδων (αστικές-ημιαστικές και αγροτικές περιοχές)

PISA

OECD
BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES

- Οι μαθητές/τριες σε σχολεία των αστικών κέντρων, αφού ελεγχθεί το κοινωνικο-οικονομικό τους επίπεδο, επιτυγχάνουν υψηλότερες επιδόσεις από τους μαθητές/τριες σε σχολεία αγροτικών περιοχών (κατά 19 μονάδες στην Κατανόηση Κειμένου, 18 μονάδες στις Φ.Ε και 25 μονάδες στα Μαθηματικά).

- **Διαχρονικά κατά τη δεκαετία 2015-2025 οι διαφορές των επιδόσεων μεταξύ των μαθητών/τριών που φοιτούν σε σχολεία των αστικών κέντρων και αυτών που φοιτούν σε σχολεία των αγροτικών περιοχών διαρκώς μειώνονται**, παραμένοντας ωστόσο σημαντικές. Ειδικά, σε σύγκριση με το 2022, το 2025 επήλθε η μεγαλύτερη σύγκλιση των επιδόσεων στην Κατανόηση Κειμένου και τις Φ.Ε.

Στάσεις απέναντι στη μάθηση και το σχολείο (1)

- Οι μαθητές/τριες στην Ελλάδα εμφανίζουν **συνολικά αρνητικότερες στάσεις απέναντι στη μάθηση από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ**, ιδίως ως προς την περιέργεια, την επιμονή και την αυτορρύθμιση της μάθησής τους.

- **Αναφορικά με την αξία του σχολείου, εκφράζουν μεικτές απόψεις,** καθώς αφενός μεν πιστεύουν ότι: το «σχολείο έχει κάνει λίγα πράγματα για να τους προετοιμάσει για την ενήλικη ζωή» (64,7% έναντι 48,6% στον ΟΟΣΑ), αλλά από την άλλη πιστεύουν ότι: «το σχολείο τούς έχει μάθει πράγματα που θα ήταν χρήσιμα στο να βρουν εργασία στο μέλλον» (70% έναντι 66,6% στον ΟΟΣΑ).

- Αντίθετα **εκφράζουν μεγαλύτερη πίστη στη δυνατότητά τους να αναπτύξουν τις ικανότητές τους (growth mindset), να θέτουν στόχους και να προγραμματίζουν την προσπάθειά τους**.

Στάσεις απέναντι στη μάθηση και το σχολείο (2)

- Παράλληλα **εκφράζουν αισιοδοξία σε μεγαλύτερα ποσοστά ως προς τις μελλοντικές προοπτικές τους για συνέχιση των σπουδών τους στην Ανώτατη Εκπαίδευση και ως προς τις επαγγελματικές τους προοπτικές** (σε σύγκριση με το εκπαιδευτικό επίπεδο και το επαγγελματικό επίπεδο των γονιών τους), **ενώ εκφράζουν σε παραπλήσια επίπεδο με το μέσο όρο του ΟΟΣΑ αισιοδοξία σχετικά με την προοπτική βελτίωσης του κοινωνικού τους επιπέδου στο μέλλον**.

- Πιο θετικές στάσεις απέναντι στη μάθηση και το σχολείο καταγράφονται στα κορίτσια, στους γηγενείς μαθητές/τριες, καθώς και στους μαθητές/τριες κοινωνικά προνομιούχων περιοχών. Αντίστοιχα, θετικότερη στάση εμφανίζουν οι μαθητές/τριες των ΓΕΛ και των ιδιωτικών σχολείων, σε σύγκριση με τους μαθητές των ΕΠΑΛ και των δημόσιων σχολείων.

- Οι σχετικές διαφοροποιήσεις είναι πιο έντονες στην Ελλάδα από ό,τι στον ΟΟΣΑ. **Σε σχέση με το 2022 τα ποσοστά των μαθητών/τριων οι οποίοι/ες εκφράζουν θετικές στάσεις για τη μάθηση και το σχολείο είναι μειωμένα, τόσο διεθνώς όσο και στην Ελλάδα.**

Το μαθησιακό περιβάλλον στο σχολείο

- Στην Ελλάδα, σύμφωνα με τις δηλώσεις των ιδίων, **οι μαθητές/τριες αισθάνονται να βρίσκονται σε ένα μαθησιακό περιβάλλον σημαντικά φτωχότερο σε σχέση με τους μαθητές/τριες σε άλλες χώρες του ΟΟΣΑ,** καθώς:

➢ Αισθάνονται ότι έχουν **χαμηλότερο βαθμό υποστήριξης της μάθησής τους από τους/τις εκπαιδευτικούς** (το χαμηλότερο ανάμεσα στον ΟΟΣΑ και μάλιστα διαρκώς επιδεινούμενο την τελευταία δεκαετία, όταν στον ΟΟΣΑ την ίδια περίοδο παρατηρείται διαρκής βελτίωση).

➢ Δηλώνουν ότι οι εκπαιδευτικοί που τους διδάσκουν Φ.Ε. **εφαρμόζουν σε χαμηλό βαθμό** (το χαμηλότερο στον ΟΟΣΑ) κατά τη διδασκαλία τους **τεχνικές γνωστικής τους ενεργοποίησης**.

➢ Δηλώνουν ότι **χρησιμοποιούν τις ψηφιακές τεχνολογίες και την ΤΝ λιγότερο** στο σχολείο τους.

- Η ποιότητα του μαθησιακού περιβάλλοντος δεν διαφοροποιείται ιδιαίτερα ανάμεσα στους διαφορετικούς τύπους σχολείου, εκτός από τα ιδιωτικά, όπου το μαθησιακό περιβάλλον φαίνεται να είναι καλύτερο από τα δημόσια. Εξαίρεση σε αυτό αποτελεί ο **σχετικά μεγαλύτερος βαθμός μαθησιακής υποστήριξης που λαμβάνουν οι μαθητές/τριες από τους εκπαιδευτικούς στα σχολεία των πιο ευάλωτων κοινωνικά περιοχών**.

Η κουλτούρα της αξιολόγησης και της λογοδοσίας

- Αν και, σύμφωνα με τις απαντήσεις των διευθυντών, τα ελληνικά σχολεία εξακολουθούν να υπολείπονται στην κουλτούρα αξιολόγησης και λογοδοσίας που διαθέτουν, εν τούτοις, **σε σχέση με το 2022, η κουλτούρα αυτή έχει ενισχυθεί σημαντικά**.

- Συγκεκριμένα, σε σχέση με το 2022, το 2025:
  - 19% περισσότεροι διευθυντές σχολείων δήλωσαν ότι χρησιμοποιούν τα στοιχεία της εξωτερικής αξιολόγησης των σχολικών μονάδων στη διαμόρφωση των σχολικών πολιτικών,
  - 29% περισσότεροι δήλωσαν ότι αξιοποιούν τα δεδομένα της αξιολόγησης για να σχεδιάζουν δράσεις ανάπτυξης της σχολικής μονάδας,
  - 25% περισσότεροι δήλωσαν ότι αξιοποιούν τα δεδομένα της αξιολόγησης για να βελτιώνουν την ποιότητα της διδασκαλίας και
  - 37% περισσότεροι δήλωσαν ότι εφαρμόζουν μέτρα που προέκυψαν από τις συστάσεις της εξωτερικής αξιολόγησης.

- **Πρόκειται για τη μεγαλύτερη σχετική βελτίωση ανάμεσα στις χώρες μέλη του ΟΟΣΑ.**

Το σχολικό κλίμα

- Σε σχέση με τον ΟΟΣΑ, το σχολικό κλίμα στα σχολεία της Ελλάδας **χαρακτηρίζεται από περισσότερες διαταρακτικές συμπεριφορές χαμηλής παραβατικότητας** (πειθαρχία στην τάξη, αδικαιολόγητες απουσίες, αργοπορημένη άφιξη στα μαθήματα) **ενώ βρίσκεται στο ίδιο επίπεδο** (π.χ. σχολικός εκφοβισμός) **ή και σε καλύτερο επίπεδο όσον αφορά συμπεριφορές μεγαλύτερης παραβατικότητας** (κλοπές, βανδαλισμοί, ξυλοδαρμοί, κλπ.).

- Η τάση στο επίπεδο της δεκαετίας (2015-2025), τόσο για τα περιστατικά χαμηλής όσο για τα περιστατικά μεγαλύτερης σχολικής παραβατικότητας, είναι προς επιδείνωση, **αλλά σε σχέση με το 2022 παρατηρείται κάποια σχετική βελτίωση, ειδικά σε ό,τι αφορά το αίσθημα ασφάλειας των μαθητών στο σχολείο, τις αδικαιολόγητες ωριαίες απουσίες και την αίσθηση του ανήκειν στη σχολική κοινότητα**.

- Ειδικά **το μέτρο της απαγόρευσης των κινητών στα σχολεία φαίνεται πως έχει λειτουργήσει, καθώς σε σχέση με το 2022 είναι πολύ αυξημένα τα ποσοστά των μαθητών που δηλώνουν ότι δεν τα χρησιμοποιούν καθόλου ή τα χρησιμοποιούν πολύ λίγο στα σχολεία**.

Επάρκεια προσωπικού και υλικο-τεχνικού εξοπλισμού

- Παρά τους μαζικούς διορισμούς των τελευταίων ετών και παρά το γεγονός το γεγονός ότι η Ελλάδα εμφανίζει χαμηλότερη αναλογία μαθητών ανά εκπαιδευτικό και μικρότερο μέσο μέγεθος τάξης από τον ΟΟΣΑ, οι διευθυντές/ντριες αναφέρουν ελλείψεις εκπαιδευτικού και βοηθητικού προσωπικού σε υψηλότερο βαθμό από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ. Συνεπώς, **το πρόβλημα δεν φαίνεται να είναι κυρίως ποσοτικό, αλλά αφορά τη διαχείριση, την κατανομή και την αποτελεσματική αξιοποίηση του προσωπικού**.

- Παρά το γεγονός ότι σύμφωνα με τις δηλώσεις των διευθυντών/ντριων τα σχολεία στην Ελλάδα υστερούν σε υλικο-τεχνικές υποδομές και ψηφιακό εξοπλισμό, **εντούτοις ιδιαίτερα μετά το 2018 παρατηρείται μια σαφής σύγκλιση στον τομέα αυτόν, ειδικά σε ό,τι αφορά τον ψηφιακό εξοπλισμό των σχολείων**. Η αναλογία διαθέσιμων Η/Υ για εκπαιδευτική χρήση ανά 10 μαθητές/τριες έχει βελτιωθεί **σχεδόν με διπλάσιο ρυθμό σε σχέση με το μέσο όρο του ΟΟΣΑ**.

Η ποιότητα ζωής των μαθητών/τριων έξω από το σχολείο

- Οι μαθητές/τριες στην Ελλάδα **αφιερώνουν περισσότερο χρόνο στην καθημερινότητά τους για τα μαθήματα, είτε μελετώντας στο σπίτι είτε λαμβάνοντας εξωσχολική υποστήριξη**.

- Εκφράζουν **παραπλήσια επίπεδα ικανοποίησης από τη ζωή τους** σε σχέση με το μέσο όρο του ΟΟΣΑ. Σε σχέση με το 2015 οι μαθητές/τριες στην Ελλάδα εκφράζουν μειωμένη ικανοποίηση από τη ζωή τους ενώ εκφράζουν παρόμοια επίπεδα ικανοποίησης σε σχέση με το 2022.

- Παράλληλα αισθάνονται ότι **η οικογένειά τους τους υποστηρίζει περισσότερο**.

- Τέλος, **χρησιμοποιούν λίγο παραπάνω χρόνο σε σχέση με τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ τις ψηφιακές συσκευές για ψυχαγωγία στο σπίτι τους. Το ευχάριστο είναι πως σε σχέση με το 2022 παρατηρείται μια μείωση του σχετικού χρόνου χρήσης.**

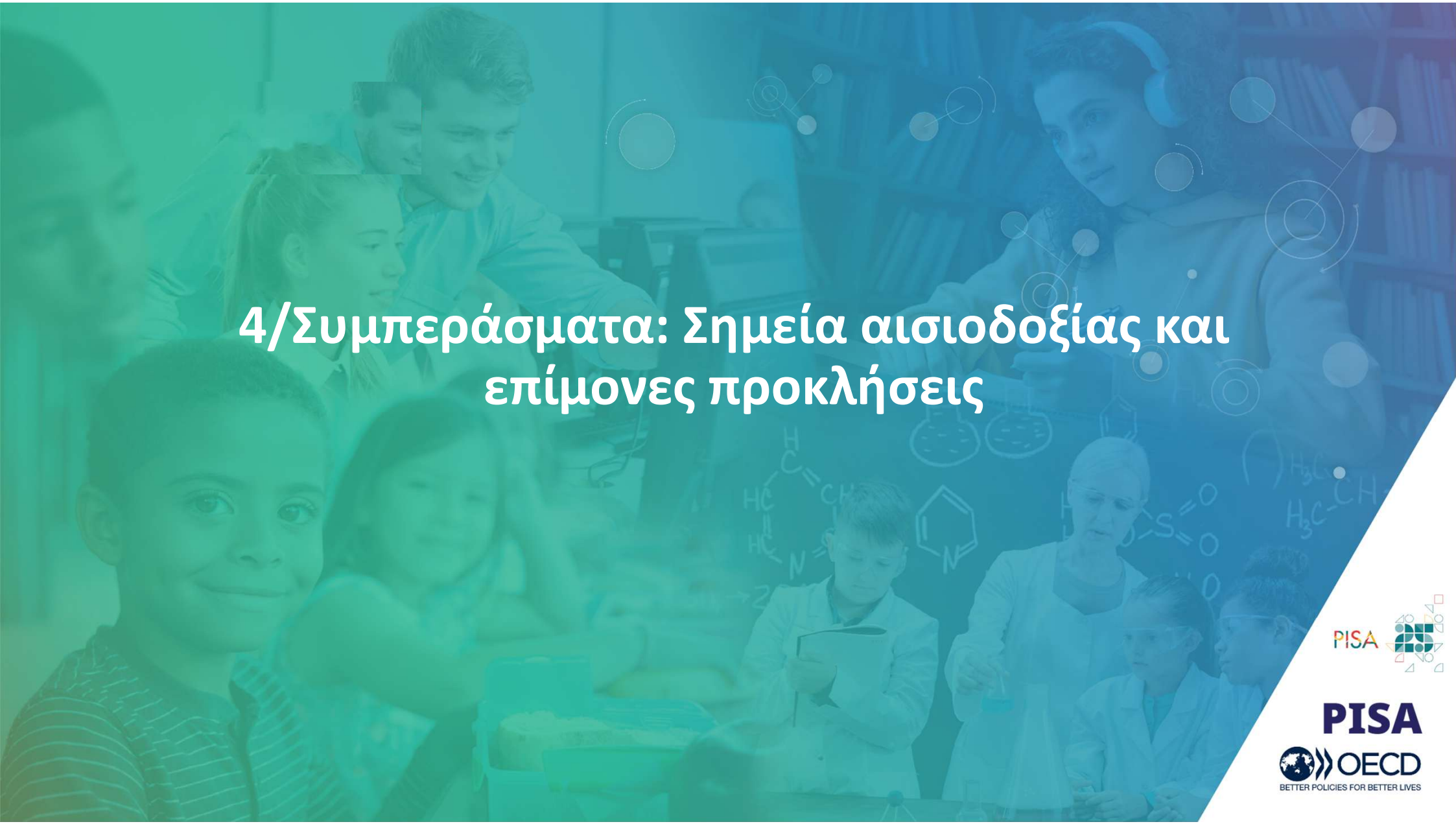

4/Συμπεράσματα: Σημεία αισιοδοξίας και επίμονες προκλήσεις

PISA

PISA

OECD

BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES

Σημεία Αισιοδοξίας

- Αυξημένο ενδιαφέρον εκπαιδευτικών και μαθητών/τριών για συμμετοχή στην έρευνα.

- Για πρώτη φορά έπειτα από πάνω από δέκα χρόνια η χώρα ανακόπτει μια διαρκή πορεία αυξανόμενης απόκλισής της από το μέσο όρο του ΟΟΣΑ και μάλιστα στα Μαθηματικά μειώνει αυτή την απόκλιση. Η σύγκριση με την ΕΕ27 είναι ακόμα πιο εύγλωττη, καθώς η χώρα μειώνει την απόκλισή της σε δυο πεδία (Μαθηματικά, Κατανόηση Κειμένου).

- Η Ελλάδα είχε μικρότερη πτώση και στα τρία αντικείμενα από χώρες πολύ πιο ισχυρές οικονομικά και με εκπαιδευτικά συστήματα πολύ πιο προηγμένα σύμφωνα με τη διαχρονική τους κατάταξη στην έρευνα PISA (π.χ. Δανία, Σουηδία, Φινλανδία, Νορβηγία, Ισπανία, Πολωνία, Γερμανία, Ιρλανδία στην Ε.Ε και Χονγκ-Κόνγκ ή Ιαπωνία στην Ασία).

- Σημαντικός αριθμός σχολικών μονάδων (περίπου 1 στις 6) πέτυχε επιδόσεις πάνω από ή περίπου στο μέσο όρο του ΟΟΣΑ.

Σημεία Αισιοδοξίας

- Τα κορίτσια συγκριτικά τα πηγαίνουν καλύτερα από τα αγόρια στην Ελλάδα, πιο έντονα σε σχέση με ό,τι συμβαίνει κατά μέσο όρο στον ΟΟΣΑ.

- Οι μαθητές/τριες στην Ελλάδα εκφράζουν μεγαλύτερη πίστη στη δυνατότητά τους να αναπτύξουν τις ικανοτητές τους (growth mindset), να θέτουν στόχους και να προγραμματίζουν την προσπάθειά τους.

- Παράλληλα εκφράζουν σε μεγαλύτερα ποσοστά αισιοδοξία ως προς τις μελλοντικές προοπτικές τους για συνέχιση των σπουδών τους στην Ανώτατη Εκπαίδευση και ως προς τις επαγγελματικές τους προοπτικές (σε σύγκριση με το εκπαιδευτικό επίπεδο και το επαγγελματικό επίπεδο των γονιών τους), ενώ εκφράζουν σε παραπλήσια επίπεδο με το μέσο όρο του ΟΟΣΑ αισιοδοξία σχετικά με την προοπτική βελτίωσης του κοινωνικού τους επιπέδου στο μέλλον.

Σημεία Αισιοδοξίας

- Σε σχέση με το 2022 παρατηρείται κάποια σχετική βελτίωση του σχολικού κλίματος σε ό,τι αφορά το αίσθημα ασφάλειας, τις αδικαιολόγητες ωριαίες απουσίες και την αίσθηση του ανήκειν στη σχολική κοινότητα. Το μέτρο της απαγόρευσης των κινητών στα σχολεία φαίνεται πως έχει λειτουργήσει.

- Τα τελευταία χρόνια και ιδιαίτερα μετά το 2018 παρατηρείται μια σαφής σύγκλιση στον τομέα του ψηφιακού εξοπλισμού των σχολείων σε σχέση με το μέσο όρο του ΟΟΣΑ (ψηφιακή σύγκλιση).

- Στην Ελλάδα οι μαθητές/τριες αισθάνονται σε μεγαλύτερο βαθμό την υποστήριξη από την οικογένειά τους.

- Υπάρχει σημαντική πρόοδος ως προς τη διείσδυση της κουλτούρας αξιολόγησης και λογοδοσίας στα σχολεία, μεταξύ του 2022 και του 2025 (η μεγαλύτερη στον ΟΟΣΑ).

Σημεία Αισιοδοξίας

- Οι διαφορές, αναφορικά με διάφορες πτυχές της λειτουργίας τους, μεταξύ σχολείων σε διαφορετικές περιοχές (αστικές, ημιαστικές, αγροτικές) είναι λιγότερο έντονες από ό,τι ισχύει κατά μέσο όρο στον ΟΟΣΑ. Μάλιστα, διαχρονικά κατά τη δεκαετία 2015-2025 οι διαφορές των επιδόσεων μεταξύ των μαθητών που φοιτούν σε σχολεία των αστικών κέντρων και σε αυτούς που φοιτούν σε σχολεία των αγροτικών περιοχών διαρκώς μειώνονται.

Σημεία Προβληματισμού

- Η χώρα υστερεί ακόμα σημαντικά στις επιδόσεις των μαθητών/τριών της έναντι του μέσου όρου του ΟΟΣΑ.

- Σημαντικά υψηλότερο ποσοστό μαθητών/τριών στην Ελλάδα (40,9% στις Φ.Ε., 43,8% στην Κατανόηση Κειμένου και 49,5% στα Μαθηματικά) τελειώνει την υποχρεωτική εκπαίδευση χωρίς να διαθέτει το βασικό επίπεδο λειτουργικού εγγραμματισμού που απαιτείται ώστε να μπορεί να ζήσει στο σημερινό κόσμο κατανοώντας απλά φυσικά φαινόμενα, κατανοώντας το νόημα απλών κειμένων και κάνοντας απλούς μαθηματικούς συλλογισμούς και πράξεις.

- Διαχρονικά παρατηρείται μείωση των μαθητών/τριών με υψηλές επιδόσεις και αντίστοιχα αύξηση των μαθητών με χαμηλές (2015-2025).

- Ιδιαίτερα χαμηλές επιδόσεις των αγοριών στην Κατανόηση Κειμένου.

Σημεία Προβληματισμού

- Το χάσμα επιδόσεων μεταξύ των γηγενών και των μεταναστών μαθητών/τριών είναι αρκετά υψηλότερο στην Ελλάδα σε σχέση με το μέσο όρο του ΟΟΣΑ.

- Παρατηρείται επιδείνωση των στάσεων απέναντι στη μάθηση (ιδίως ως προς την περιέργεια, την επιμονή και την αυτορρύθμιση της μάθησής τους) και κριτική στάση σε σχέση με την αξία του σχολείου.

- Οι μαθητές/τριες αισθάνονται να βρίσκονται σε ένα μαθησιακό περιβάλλον σημαντικά φτωχότερο, καθώς: δηλώνουν ότι έχουν χαμηλότερο βαθμό υποστήριξης της μάθησής τους από τους εκπαιδευτικούς που τους διδάσκουν (το χαμηλότερο ανάμεσα σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ), οι εκπαιδευτικοί που τους διδάσκουν Φ.Ε. εφαρμόζουν σε χαμηλό βαθμό διδακτικές τεχνικές γνωστικής τους ενεργοποίησης, και χρησιμοποιούν τις ψηφιακές τεχνολογίες και την ΤΝ λιγότερο στο σχολείο τους.

Σημεία Προβληματισμού

- Σε σχέση με τον ΟΟΣΑ το σχολικό κλίμα στα σχολεία της Ελλάδας χαρακτηρίζεται από περισσότερες διαταρακτικές συμπεριφορές χαμηλής παραβατικότητας (πειθαρχία στην τάξη, αδικαιολόγητες απουσίες, αργοπορημένη άφιξη στα μαθήματα) ενώ και οι πιο σοβαρές μορφές σχολικής παραβατικότητας τείνουν να αυξάνονται.

- Οι μαθητές/τριες στην Ελλάδα αφιερώνουν περισσότερο χρόνο στην καθημερινότητά τους για τα μαθήματα, είτε μελετώντας στο σπίτι είτε λαμβάνοντας εξωσχολική υποστήριξη.